

Vào cuối ngày 7 tháng 9 vừa qua, gần vùng đảo tranh chấp Senkaku-Điếu Ngư, giữa tàu đánh cá Trung Quốc và tàu tuần tra Nhật Bản,

đã xảy ra quan hệ hai quốc gia láng giềng này đến mức căng thẳng. Tình hình càng phức tạp khi xung đột chuyển sang lĩnh vực kinh tế, với các sản phẩm đất hiếm, loại khoáng sản chủ yếu của ngành công nghệ cao của Nhật.

Báo Libération ra hôm nay dành hai bài phân tích sâu về việc này.

*Một mặt đất hiếm tại tỉnh Giang Tây Trung Quốc. (ảnh chụp 29/10/2010)
REUTERS/Stringer*

Theo ngành hải quan Nhật, từ ngày 21 tháng 9, không có một container đất hiếm nào của Trung Quốc nhập vào Nhật Bản. Các nhà kinh doanh Nhật lại cho biết, họ đang cung cấp đất hiếm từ Trung Quốc đã gom và thậm chí có hàng chuyển hàng đã xong mà không được giao.

Libération đặt câu hỏi, liệu đây có phải là hành động trả thù của Bắc Kinh với việc rời khỏi ngày 7 tháng 9 nói trên ?

Chuyên gia kinh tế thuộc Đại học Tokyo, giáo sư Yoshi Murasawa thì nhận định : « Giảm xuất khẩu đất hiếm, có nghĩa là Trung Quốc đe dọa toàn bộ nền công nghiệp của Nhật. Chính sách tại lõi này vì phạm luật thương mại quốc tế, phá hoại nền kinh tế và việc làm ».

Trong bối cảnh đó, hình ảnh Trung Quốc trong lòng người Nhật đang xấu đi. Theo một nghiên cứu cho thấy, năm 2002, hơn 50% người Nhật có cái nhìn tiêu cực về Trung Quốc. Tỷ lệ này, hiện tại còn số này tăng xuống đến 25%.

Vì phần mình, Bắc Kinh đã hai lần ra văn bản chính thức khẳng định không có chuyện Trung Quốc cho ngừng xuất khẩu khoáng sản chiến lược này, và cũng không có việc Bắc Kinh sẽ đóng đất hiếm để làm « công cụ mồi cò ». Thế nhưng, trong thực tế, mùa hè vừa qua, Trung Quốc đã giảm đến 72% lượng xuất khẩu đất hiếm so với cùng kỳ năm ngoái.

Để thoát khỏi sự phụ thuộc quá nhiều vào Trung Quốc, Nhật Bản đang tìm kiếm những đối tác khác như Việt Nam, Canada và Braxin. Nhật cũng vừa ký với Liên Hợp Quốc một thỏa thuận khung, theo đó, Liên Hợp Quốc sẽ tiếp cận với công nghệ cao trong khai thác khoan và thăm dò lòng đất, bù lại Liên Hợp Quốc cung cấp cho Nhật một số khoáng sản quý hiếm. Bộ trưởng ngoại giao Nhật cũng vừa cho biết nước này đã thỏa thuận hợp tác chặt chẽ với Hoa Kỳ trong việc nhập khẩu đất hiếm.

Việc Trung Quốc hạn chế xuất khẩu đất hiếm không chỉ ảnh hưởng đến Nhật, mà còn đến nhiều quốc gia khác trên thế giới. Để làm sáng tỏ hơn sự việc này, Libération có bài viết thứ hai : « Trung Quốc bắt đầu ra keo kiệt trong xuất khẩu đất hiếm »

Tác giả nổi tiếng, năm 1992, trong một chuyến công du thăm miền nam Trung Quốc, sau khi nghe giới thiệu thích và lợi ích của đất hiếm, ông Đặng Tiểu Bình đã hân hoan tuyên bố : « Trung Quốc có đủ mọi thứ, còn Trung Quốc có đất hiếm ». Sau đó, Trung Quốc bắt đầu xuất khẩu đất hiếm với mức giá thấp và giá cả thấp bất ngờ.

Khu m₀ Moutain Pass ₀ M₀, và nhi₀u khu m₀ ₀ Úc đã đã ph₀i đóng c₀a. Nguyên nhân là do tác h₀i môi tr₀ng c₀a quá trình khai thác đ₀t hi₀m là r₀t l₀n, nh₀ng nguyên nhân chính là vì không c₀nh tranh n₀i v₀i đ₀t hi₀m Trung Qu₀c.

K₀t qu₀ là hi₀n t₀i, Trung Qu₀c g₀n nh₀ gi₀ th₀ đ₀c quy₀n trên th₀ tr₀ng đ₀t hi₀m. Trong khi đó, ph₀i ít nh₀t 10 năm n₀a ng₀i ta m₀i có th₀ khai thác đ₀t hi₀m ₀ Uncraina, Braxin, Canada hay Úc.